

N:o 11.

Af herr **Cederberg** om anställande vid riksbanken af en direktör och en vice direktör.

Då vid innevarande riksdag förslag väckts i afsigt att föra riksbanken närmare ett sedan länge eftersträfvadt mål, öfvertagandet af all sedelutgifningsrätt inom landet, har det synts mig vara skäl att påminna, huruledes erfarne bankmän ansett, att bankens ledning borde i viss mån stärkas, om den skall kunna tillfredsställande uppbära en sådan ställning samt i öfrigt motsvara de anspråk, som man ställer på densamma.

Härom yttrar senaste bankkomité i sitt den 30 januari 1890 afgifna betänkande bland annat följande: »Det nuvarande antalet af sju fullmäktige torde få anses för stort för den dagliga förvaltningen, men är å andra sidan afgjordt för litet för en styrelse, som skall hafva den allmänna ledningen och öfverinseendet af ett sådant bankinstitut som Sveriges riksbank blifver, om det skall utbildas att ensam öfvertaga all sedelutgifning i riket. För den dagliga förvaltningen bör det vara nöjaktigt sörjdt genom en styrelse af fyra personer, hvilket antal äfven det nuvarande bankoreglementet medgifver vara tillräckligt för de löpande göromålen, ehuru väl närvaron af samtliga sju fullmäktige kräfvades såsom regel.

Ärendenas föredragning och beredning samt handhafvandet af de löpande göromålen åligga för närvarande två af fullmäktige utsedde deputerade efter den fördelning af göromålen dem emellan, som fullmäktige bestämma. Denna anordning är icke tillfredsställande, då den lätteligen kan föranleda och väl äfven under vissa tider föranledt slitningar mellan de två jemnställda deputerade, hvaraf banken måste blifva lidande; ty för hvarje affär och icke minst för en stor bank är ju enhet i ledningen af synnerlig vigt. Det är uppenbart just för att ernå en sådan enhet och sammanhållning som alla våra enskilda bankinstitut,

likasom utlandets banker, satt i spetsen för förvaltningen *en* person, hvilken i sin hand samlar och sammanhåller alla de olika trådarne från de skilda förvaltningsgrenarne samt bär ansvaret för rörelsens jemna och ostörda gång. Komitén anser en reform i denna riktning nyttig och tidsenlig och har därför föreslagit att för riksbanken skall utses en direktör, som handhafver de löpande förvaltningsbestyren. Derjemte skulle tillsättas en vice direktör att biträda direktören och, vid ledighet eller förfall för denne, träda i hans ställe. Direktören och vice direktören, hvilka närmast motsvara de nuvarande två deputerade, skola, såsom förut nämnts, tillhöra kretsen af de af komitén föreslagna fyra deputerade, hvilken benämning ansetts lämpligen kunna begagnas för ledamöterna i styrelsen för den dagliga förvaltningen.»

För att nå detta mål, d. v. s. fullmäktiges ökning från sju till nio samt få bland detta större antal fullmäktige utsedde direktör och vice direktör m. m. ansåg komitén med full rätt dels grundlagsändring nödig, dels ock att bankens organisation i öfrigt borde vara tryggad genom lagar och upprättade därför komitén förslag i sådant syfte.

Då det visat sig vara med svårighet förenadt att sammanjemka de stridiga meningarna om de många af komitén afgifna förslagen, och då det oaktadt yrkanden på utsträckning af riksbankens uppgift årligen framkomma, fäste jag sistlidna år inom bankoutsnittet uppmärksamheten på, att åtminstone en af de reformer, som af bankkomitén föreslagits nemligen anställandet af direktör och vice direktör kunde till det väsentligaste genomföras medelst en reglementsändring. Jag påvisade då, att de för banken gällande *lagar* icke hindrade fullmäktige att antingen inom sig eller utom sin krets utse direktör, för så vidt reglementet tillåte sådant, att en sådan funktionär visserligen ej borde anställas som ordinarie tjänsteman utan hans uppdrag tid efter annan förnyas, — men att denna omständighet icke behöfde göra hans ställning vid banken lika osäker som fullmäktiges, enär det vore en betydande skilnad mellan det direktörsväl, som under juridiskt ansvar komme att verkställas af fullmäktige, och ett fullmäktigväl, som kanske under upphetsning i partistrider verkställdes af valmän utan ansvar af juridisk art.

Vidare erinrades, att om med den ifrågasatta anordningen skulle vinnas, hvad dermed åsyftades, fordrades på direktörens plats en skicklig och energisk bankman, samt att, om man ville saken, man ej finge rygga tillbaka för att aflöna denne med betydligt högre belopp än som består de nuvarande deputerade, att vid direktörens sida borde finnas en vice direktör, hvilken vid förfall för den förre kunde träda i hans ställe — att äfven vice direktören, om så funnes lämpligt, borde kunna

sökas utom fullmäktiges krets och tillförsäkras en mot hans ställning svarande inkomst.

Det torde ligga i sakens natur, att om direktör och vice direktör väljas utom fullmäktiges krets, de icke kunna tillerkännas annat än yttranderätt, ej rösträtt, vid fullmäktiges sammanträden, samt reservationsrätt mot beslut, dem de ogilla.

Deraf följer ock, att de böra lika som fullmäktige underkastas laga ansvar för de beslut och åtgärder, mot hvilka de ej anmält reservation, och då ordnandet af denna sak kräver ändring i ansvarighetslagen af den 12 september 1868, ämnar jag derom väcka särskild motion.

Huru fullmäktiges arbete skulle genom anordningar i denna riktning väsentligen minskas, och i följd deraf de till dem utgående ersättningar kunna nedsättas, läser ej här behöfva påvisas, utan tillåter jag mig vördsamt föreslå, det Riksdagen ville besluta,

att nedannämnda §§ i reglementet och del af aflöningsstaten för riksbankens styrelse och förvaltning skola hafva följande lydelse neml:

§ 42. Mom. 1. Fullmäktige utse vid sitt första sammanträde en direktör och en vice direktör, hvilka det åligger etc. — — — — — samt handhafva den löpande förvaltningen. Inom sig utse fullmäktige dessutom för hvarje månad två jourhafvande att deltaga i pröfning af vexeldiskonterings-, låne- och kreditivansökningar.

Mom. 2. Direktörerna deltaga i fullmäktiges öfverläggningar med rätt att få sina särskilda meningar antecknade till protokollet, men deltaga i besluten endast för den händelse de tillika äro fullmäktige. De äro lika med fullmäktige ansvarige för alla de beslut och åtgärder, mot hvilka de sig ej till protokollet reserverat.

Mom. 3. Direktörerna ega åtnjuta ledighet hvardera en och en half månad årligen och tjenstgör dervid för direktören vice direktören och för denne en fullmäktig.

Mom. 4. De till fullmäktige och direktörer utgående aflöningsförmåner äro bestämda i den af Riksdagen fastställda aflöningsstat.

Mom. 5. Tjenstgör fullmäktig för vice direktör eller suppleant för fullmäktig, åtnjuter den tjenstför-

rättande de å tjensten för samma tid belöpande aflöningsförmåner.

Mom. 6. Om direktörs eller vice direktörs skyldighet att frånträda sin befattning innan den tid tilländagått, för hvilken han blifvit vald, gälle hvad i 40 § mom. 4 stadgas i afseende å fullmäktig, och anställe i thy fall fullmäktige fyllnadsval.

§ 43. Mom. 1. — — — (oförändradt) — — — —

Mom. 2. Pröfning af vexeldiskonterings-, låne- och kreditivansökningar verkställes alla söcknedagar af de båda direktörerna och derutöfver två jourhavande fullmäktige. Dylik ansökning må ej anses beviljad med mindre flertalet bland de närvarande sig om bifall dertill förenat.

Aflöningsstat för Sveriges riksbank:

A. 1) Fullmäktige i riksbanken:
Sju fullmäktige uppbära i årligt arvode hvardera kronor 1,200: —
och derutöfver jourhavande fullmäktig för hvarje månad han dertill utses » 250: —
A. 2) Direktör åtnjuter i denna sin egenskap, oberoende af huruvida han är fullmäktig eller ej, ett årligt arfvode af » 20,000: —
och vice direktör på enahanda sätt » 15,000: —

Direktören åtnjuter derutöfver i tantième $\frac{1}{2}$ % af bankens nettobehållning för det år, hvars räkenskap under hans förvaltning afslutats, — — — — —

dock att motsvarande delar af nu gällande reglemente och aflöningsstat skola tillämpas intill dess 1894 års lagtima Riksdag förrättat val af fullmäktige.

Stockholm den 27 januari 1893.

A. F. O. Cederberg.